

Te is más vagy, te sem vagy más

D1 – ZENEI IRÁNYZATOK

Az alábbi kérdőívvel néhány információt gyűjthetsz arról, hogy hogyan vélekednek ismerőseid a zenei irányzatokról. Kérd meg őket, hogy válaszoljanak a kérdésekre vagy töltsék ki a kérdőívet!

Kérdőív a zenei ízléssel kapcsolatban

Kérlek, válaszolj őszintén a kérdésekre!

1. Sorolj fel legalább 3 olyan zenei irányzatot, amelyet ismersz!

.....

.....

.....

2. Nevez meg 3 előadót, akiket rendszeresen és/vagy szívesen hallgatsz!

.....

.....

.....

3. Milyen körülmények között hallgatsz szívesen zenét?

.....

.....

.....

4. Szerinted jó-e az iskolai szünetekben központilag zenét szolgáltatni az iskolarádióon keresztül? Indokold véleményed!

.....

.....

.....

5. Kerültél-e már konfliktusba valakivel zenei ízlésed miatt? Ha igen, hogyan oldottad meg?

.....

.....

.....

Köszönöm az együttműködésedet!

A Wikipédiából, a szabad lexikonból

(www.wikipedia.hu)

Új hullám (zene)

Ebben a cikkben elsősorban a zenei new wave - mozgalommal foglalkozunk, a new wave, ill. újhullám kifejezés többi értelmezéséről lásd a *new wave egyértelműsítő lapot*.

A new wave vagy újhullám-kifejezés a huszadik század második felének egyik, a nyugati civilizáción belül meghatározó művészeti irányzatát jelöli, mely az összes művészeti ágazatra (*irodalom, képzőművészet, filmművészet, zene*) rányomta a bélyegét, sőt divatot teremtett.

Mint zenei irányzat, először tömegkultúra-ellenesség jellemezte, és minden dolog, ami velejár (a zenében, az öltözködésben és képzőművészetben például polgárpukkasztás, kacérkodás a régebbi „forradalmi” művészeti irányzatokkal, mint például *dadaizmus*, illetve az újabbakkal) később viszont a tömegkultúra elsődleges irányzatává változott. Jelszavai az „újítás”, „újraértelmezés” voltak (amint erre neve is utal).

Kialakulása

A zenei new wave mozgalom (ma már mondhatjuk) a modern *popzenén* belül alakult ki, noha kezdetben kifejezetten ennek újraértelmezésére, lerombolására törekedett. A zenei életben a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek első felében volt meghatározó. A *rock and roll* zene radikális és „minden tagadó” irányzata, a *punk* mozgalom folytatásaként kelt életre, kezdetben *posztpunknak* nevezték, ez utóbbi kifejezésen ma a new wave irányzat korai szakaszát értjük.

Az újhullám képviselői nemcsak nyitottak voltak minden művészi és technikai újításra, hanem, mondhatni, magának a művészi és technikai újításnak a fogalmát is bálványozták. Ennek eredményeképp a new wave hamar rendkívül sokszínű lett, rendkívül sokféle régebbi és újabb kulturális hatást fogadott magába, és (ennek eredményeképp) több alirányzatra bomlott, illetve egyes képviselői nem is sorolhatóak semmiféle tipikus alirányzatba. A fenti bomlás első példája az irányzat közérthetőbbé és tömegszerűvé válásának folyamata. Kezdetben rugalmasságuk miatt csak a független kiadók merték szerződtetni az újvonalas csapatokat, később azonban a multinacionális lemezcégek is meglátták benne a fantáziát – és a pénzcsinálási lehetőséget. Így a kezdetben tömegkultúra-ellenes new wave egyre jobban a tömegkultúra meghatározó eleme lett. A posztpunk képviselte művészi(kedő?), apopuláris, nehezen érthető tartalmakat a kifejlődő új new wave-irányzatok populárisabbá és közérthetőbbé változtatták (mások szerint az irányzat ezek hatására kiüresedett, kommercializálódott). E folyamattal párhuzamosan a modern pop-rockzene ekkor kezdődő iparszerűvé válása figyelhető meg, meghatározóvá válnak a tömegízlést kiszolgáló, a zenét pusztán üzletnek tekintő mammutkiadók és kereskedelmi tévék, rádiók (a „Media Gaga”-k).

Rendkívül fontos, hogy erre az időszakra tehető, a hetvenes évek végétől kezdve, a szintetizátorok és egyéb elektronikus (zenei) eszközök széles körben való elterjedése (a new-wave előadók legfontosabb alapeszköze a szintetizátor lett), melyeken rengeteget kísérleteztek.

Fontosabb előadók és irányzatok

A new wave úttörői között olyan neveket említhetünk, mint *David Bowie*, *Elvis Costello*, a *The Pretenders*, a *The Police* vagy a *Roxy Music*. A new wave mozgalom kiteljesedése és népszerűvé válása a *szinti-pop* (synth pop) irányzatnak köszönhető, melynek legismertebb képviselői (például) a *Kraftwerk* és a *Depeche Mode*.

A nagy nevek mellett számos olyan előadó is formálta a new wave hangzást, akik csak egy-egy sláger erejéig lettek híresek. A nyolcvanas évek első felében azonban szinte minden

olyan rock vagy popcsapat a new wave-hez tartozott, akik szintetizátorokat használtak, így a *The Human League* és a *Duran Duran* is.

Az irányzat elterjedése nagymértékben köszönhető az ekkoriban indult MTV zenecsatornának, melyen 1982 és 1983 között a zenészek egy teljesen új generációja kapott minden addiginél nagyobb tömegek előtti szereplési lehetőséget. Ilyen előadók *Adam Ant*, a *Culture Club*, a *Spandau Ballet* vagy az *A Flock of Seagulls*.

A mozgalom a kilencvenes évek elejére elhalt, elsősorban a gitárorientált zenekarok (*hard rock*, *heavy metal*), illetve (később) az afro-amerikainak tekinthető tánczenei stílusok (*hip-hop*) és a new wave ötvöződéséből kialakult modern tánczene (*techno*) térhódítása miatt. Ennek ellenére mind a mai napig érezhető a hatása, hiszen számos kilencvenes évekbeli rockbanda merített a new wave-ből (*Pink Floyd*, de még maga a *Queen*, sőt a keményrocker *Faith No More* (!) is). Sőt, napjainkban egyfajta new wave reneszánsz figyelhető meg, az olyan zenekaroknak köszönhetően, mint a *Scissor Sisters* vagy a *Franz Ferdinand*.

Külön szólnunk kell a new wave és a rockzene viszonyáról. Noha a new wave legtipikusabb képviselője a szinti-popzene, ami semmiképp sem nevezhető rockzenének (lévén a gitár „megtagadásán” alapul), sok lemezkiadó, -bolt, zenekritikus és lexikon a new wave irányzatot a rockzene alirányzataként tartják számon. Ennek magyarázata, hogy tömegkultúrává válása, és ily módon, ha szabad mondani, kompromittálódása után sok new wave-előadó – itt első sorban említhetjük a *Depeche Mode*-ot – újra a rockzene felé fordult. Egyes rendkívül cinikus vélemények szerint ennek az oka egyszerűen az, hogy a kilencvenes évek egyértelműen a rockzene időszaka volt, és ennek eredményeképp a new wave-es pénztárcák egyszerűen kezdtek kiürülni, tehát valamiképp ezt kompenzálni kellett. Mindenesetre kialakult a new wave mint a rockzene egyik alirányzata, amely napjainkban, ha nem is az élvonalban, mindenesetre kizoríthatatlanul jelen van, s általában nehéz megmondani, hogy adott esetben egy rockosított popegyüttest vagy egy wave-esített rockegyüttest hallunk („new wave-rock” előadónak nevezhetjük például az ausztrál *INXS* vagy az újabbak közül az *Icehouse* rockzenekart). Ez az irányzat nem él annyira kemény vagy egysíkú zenei megoldásokkal, mint a keményrock képviselői, mondanivalójában és hangulatában azonban sokszor ugyanolyan súlyos és sötét tud lenni. Magyarországon a new wave irányzaton belül leginkább ez az irányzat volt uralkodó.

A „mindent megújító” new wave saját magát a rockzene segítségével lehet képes megújítani. Egy másik, legújabb formájának – legalábbis hangzásvilágában és a technika bálványozásában – tekinthető az *elektronika* nevű elektronikus zenei irányzat, amely inkább a tánczenéből, mint a rockzenéből alakult ki, noha legjelentősebb képviselői (*Apollo 440*, *Chemical Brothers*, *Massive Attack*, *Prodigy*, hogy csak néhányat említsünk) épp a tánczene és a rockzene ötvözésével tették népszerűvé.

Az is fontos, hogy ne keverjük össze a zenei new wave és a zenei *new age* irányzatokat. Noha elvileg a new age több okból is, például egyszerűen mint egy újításra törekvő irányzat, besorolható lenne a new wave-be, sok nagyon alapvető (habár nem konfliktusszerű) különbség vagy hangsúlyeltolódás van. Például míg a new wave urbánusnak, technicistának, és – eredeti formájában – „értékrombolónak” tekinthető, addig a new age kifejezetten értékelvű (noha sokféle érték képviselőjének tekinti magát, és ezek együttélését hirdeti), és inkább a (minél ősbibb és szilárdabb) hagyományokhoz való visszatérés, mint ezek megkérdőjelezése jellemzi.

Megjegyezzük, hogy a new wave egyértelműen a nagy-britanniai zene „világhódítása-ként” értelmezhető. A legfontosabb előadók mind britek, de a többi is angolszász.

Magyar zenei újhullám

Magyarországon az akkor uralkodó politikai viszonyok miatt a new wave mozgalom sajátos formája alakult ki. Míg külföldön a punk és new wave egyértelműen baloldali irányzat, itthon, különösen az underground zenekarokat tekintve, a baloldali diktatúrával szembeni ellenállás jellemezte. A legnépszerűbb újhullámos zenekar egyértelműen a *KFT*, illetve a *V'MotoRock* volt, míg számos más banda, mint az *URH* vagy a *Balaton* inkább megmaradt az underground szintjén. A new wave hatása komoly rockzenekarok hangzásvilágában is megfigyelhető (*Prognózis*). A szinti-pop irányzat legjelentősebb (egyetlen hosszú életűnek bizonyuló) képviselője hazánkban a *Bonanza Banzai* nevű együttes (de mára már ők is feloszlottak). Egykori énekese, szövegírója és vezetője, *Kovács Ákos* nem a szinti-pop, hanem a new wave-rock műfaj nemzetközileg elismert képviselője.

D2 – SZEMPONTOK AZ ÉRTÉKELÉSHEZ

A foglalkozás végén nagy körben lehet értékelni, amikor a táblára felírt mondatkezdmények közül választhat mindenki egyet és befejezheti az a mondatot:

- A következő új információkat kaptam: ...
- Új oldaláról ismertem meg...
- Tetszik...
- Most már jobban értem...
- Sajnálom, hogy eddig nem...
- Sajnálom, hogy...

